

Vastaukset arviointikertomukseen 2024

Kunnanhallitus 22.9.2025

RAHUA
RAHUA

Taloudelliset tavoitteet, investoinnit ja elinkeinoelämä

Investoinnit

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että rakennusten poistot tulee aloittaa rakennusten käyttöönotosta alkaen. Lisäksi sisäisiä vuokria on kyettävä ennakoimaan paremmin eri hallintokunnissa.

Yläkoulu-lukio- ja päiväkotirakennusten poistoja korjattiin alkamaan aikaisemmin vuonna 2024 tilintarkastajalta maaliskuussa 2025 saadun suosituksen mukaisesti. Sisäisiä vuokria ennakoidaan ja arvioidaan syksyisin talousarvioprosessin valmisteluvaiheen alussa. Tässä tapauksessa arviointi oli tehty syksyllä 2023, minkä jälkeen rakennusten valmistumisaikataulut muuttuivat ja rakennukset pystytettiin ottamaan käyttöön arvioitua aikaisemmin. Poistoja aikaistettiin kyllä, mutta ei tilintarkastusyhteisön mukaan riittävästi ja siksi poistoja oikaistiin vasta vuoden 2024 tilinpäätösvaiheessa ja se vaikutti myös sisäisiin vuokriin.

Kunta noudattaa kunnan kirjanpitoa säätelevää kuntalakia, kirjanpitolakia, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeita, Valtiokonttorin määräyksiä sekä toimii Monetran ja tilintarkastusyhteisön suositusten ja kunnan omien talousohjeiden mukaan.

Henkilöstö ja väestönkehitys

RAHUA
RAHUA

Henkilöstö

Hyvinvoiva henkilöstö on kunnan strateginen päämäärä. Henkilöstön hyvinvointia mitataan pulssikyselyillä. Vuonna 2024 vastausprosentti oli alhaisimmillaan reilu 30 %. Alhainen vastausprosentti ei anna todellista kuvaa henkilöstön hyvinvoinnista ja kehittämiskohteista. Miten henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseen panostetaan?

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseen panostetaan hyvällä ja läsnäolevalla johtamisella ja esihenkilötyöllä. Kehityskeskustelut käydään ja tehtävänkuvat päivitetään vuosittain. Muu esihenkilöstön ja muun henkilöstön välinen keskustelu on jatkuvaa. Kunnassa on laaja työterveyssopimus ja työnohjausta on sovittu hankittavan tarpeen mukaan. Vuosittain laaditaan henkilöstön koulutussuunnitelma. Kunnalla on käytössä ePassietu: 150 euroa/vuosi ja lounasetu. Työhyvinvointikysely toteutetaan 3 kertaa vuodessa. Yhteistoimintaryhmä kokoontuu ja keskustelee yhteisistä asioista säännöllisesti. Intranet on uudistettu ja sen avulla viestintää sujuvoitetaan. Arviointivuonna uudistettiin OVTES:n TVA-kriteeristö. Etätyöohje päivitetty ja työaikapankki käytössä sopimusaloille, joille se soveltuu. Ohje lomarahojen vaihtamisesta vapaaksi laadittu toistaiseksi voimassa olevaksi. Merkkipäiväsääntö päivitetty. Käytössä on työkyvyn hallinnan ja aktiivisen tuen toimintamalli.

Väestö ja työllistyminen

Miten kunta on varautunut siihen, että ikärakenteen muutos ja asukasmäärän väheneminen eivät samassa suhteessa supista palvelutuotannon kustannuksia? Miten kunta aikoo panostaa tulevaisuudessa ikääntyvien hyvinvointiin, edunvalvontaan ja ennaltaehkäisevään toimintaan? Onko kunnalla aktiivista edunvalvontaa hyvinvointialueen suuntaan ja kuinka näkyvää se on?

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ja palvelutarpeessa tapahtuvat muutokset huomioidaan talousarviotyössä ja taloussuunnittelussa vuosittain. Palveluiden sopeuttaminen vähenevään asukasmäärään on haasteellista.

Hyvinvoinnin edistämistyön koordinoivastuu siirtyy sivistysjohtajalle. Muutoksen myötä myös ikääntyvien hyvinvointiin, edunvalvontaan ja ennaltaehkäisevään toimintaan liittyvät asiat ovat hyvinvointityön keskiössä.

Lappilaiset kunnanjohtajat ja Lapin hyvinvointialueen johto tapaavat kerran kuukaudessa. Hyvinvointialueen kanssa pidetään vuosittain johdon palaveri ja hytetu-palaveri palvelualueittain. Yhteistyö on varsin aktiivista ja säännöllistä myös varautumisasioissa. Lisäksi tarpeen ja tilanteen mukaan pidetään yhteistyötapaamisia edunvalvontanäkökuilmallakin esim. kiinteistöihin, kotoutumisen ja työllisyyden edistämiseen, nuorisotoimeen ja tiedon elinkaarihallintaan liittyen.

Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Kunnanhallitus

Aikooko kunta antaa kuntalaisille mahdollisuuden ottaa kantaa kunnan strategioiden ja ohjelmien toteutumisen arviointiin?

Kunta mahdollistaa kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet Kuntalain 22 §:n mukaan. Osallistamisen ja osallistumisen keinot päätetään strategia- ja ohjelmakohtaisesti.

Elinkeinoelämä

Tarkastuslautakunta toistaa edelleen, että Ranuan kunnan alueella toimivan elinkeinoelämän kuvaus on tärkeä tieto. Tällä tiedolla tuodaan esille kunnan elinkeinoelämän rakenne. Millainen yrityskanta Ranualla on?

Tilastokeskuksen* mukaan Ranuan yrityskanta vuoden 2024 lopussa oli 308 yritystä. Suurimmat päätoimialaluokat (20 yritystä tai enemmän) olivat: maatalous, metsätalous ja kalatalous 60 yritystä, teollisuus 21 yritystä, rakentaminen 41 yritystä, tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus 40 yritystä, kuljetus ja varastointi yhteensä 26 yritystä, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta 24 yritystä ja hallinto- ja tukipalvelutoiminta 25 yritystä. Alatoimialoista eniten yrityksiä oli toimialaluokassa metsätalous ja puunkorjuu 37 yritystä.

*) Aloittaneet ja lopettaneet yritykset alueittain ja toimialaluokituksen TOL 2008 mukaisesti

Elinkeinoelämä

Kuntamarkkinoinnin ja elinkeinotoiminnan budjettiin varattiin huomattavasti enemmän varoja kuin niitä on käytetty. Saavutettiinko niitä tavoitteita, joita asetettiin talousarviota laadittaessa?

Vuoden 2024 talousarviossa mittareiksi asetettiin markkinointimääräraha, kävijämäärän kehitys ranua.fi -sivustolla ja Ranuan kunnan sosiaalisen median kanavissa sekä Ranuaan liittyvien hakumäärien seuranta ja kasvu (Google Trends).

Tilinpäätöksen 2024 mukaisesti näihin tavoitteisiin ei kaikilta osin päästy. Tilikauden 2024 aikana markkinoinnin toteuttamisesta vastaavia henkilöitä työllisti merkittävästi Ranuan kunnan verkkopalveluiden uudistus, jossa rakennettiin uudet ranua.fi, intra.ranua.fi ja ranuanlukio.fi -sivustot. Tämä vaikutti osaltaan markkinoinnin toteuttamiseen pienemmällä budjetilla.

Ranua.fi -verkkosivuston kävijämäärä laski hieman. Eniten laskua tuli Google Analytics -sivustoseurannan mukaan orgaanisen haun kautta tulleissa käyttäjissä (-36,14 %, -14 000 käyttäjää), linkkien kautta tulleissa käyttäjissä (-51,36 %, -1 700 käyttäjää). Suoraan sivustolle tulleiden käyttäjien määrä kasvoi (+22,55 %, +3 500 käyttäjää). Sosiaalisen median kanavien seuraajamäärät kasvoivat, mutta kasvu on tasoittumassa.

Elinkeinoelämä

Ranuan kunta lisäsi näkyvyyttä voimakkaasti sosiaalisessa mediassa. Tavoitteena on olla Suomen näkyvin maaseutukunta. Millaista palautetta somessa olleesta mainonnasta on tullut ja onko todennettavissa, että tällä mainonnalla on saavutettu jotain konkreettisia tuloksia?

Sosiaalisen median mainonnasta on tullut palautetta. Osa palautteista on ollut erittäin positiivista ja osa arvostellut mainontaa. Palautetta on tullut nykyisiltä ja entisiltä kuntalaisilta, kunnan työntekijöiltä ja muilta henkilöiltä. Palautteista voidaan päätellä, että mainonta on selkeästi huomattu ja se on herättänyt tunteita.

Sosiaalisessa mediassa on kampanjoitu Ranuan tapahtumia, kesätekemistä, kunnan työpaikkoja ja Ranuaa asuinpaikkana. Tapahtumat -sivun liikenne kasvoi kampanjoinnin ansiosta noin kolminkertaiseksi (n. 10 000 katselukertaa) verrattuna vuoteen 2023. Kesän aktiviteetit laskeutumissivua katseltiin 1 100 kertaa. Asukasmarkkinoinnin kampanjointi tuotti yhteensä 1,5 miljoonaa näyttökertaa sekä sosiaalisen median META-kanavissa että Googlen mainoskanavissa. Tilastokeskuksen** mukaan tulomuutto 2024 oli 155 henkilöä.

**) Kuntien välinen muutto tulo- ja lähtöalueittain, 1990-2024

Elinkeinoelämä

Onko kuntamarkkinointiin kehitetty mitään mittareita, jotta sen vaikuttavuutta voitaisiin realistisesti mitata?

Kuntamarkkinoinnin tavoitteena on ollut lisätä Ranuan näkyvyyttä, saada avoimiin työpaikkoihin hakijoita, saada Ranuan alueen tapahtumiin kävijöitä ja saada vapaa-ajalle suunnatuille palveluille kohteille kuten reiteille käyttäjiä. Suoran syy-yhteyden osoittaminen mainonnan ja näiden tavoitteiden välillä on suhteellisen haastavaa. Resurssien tehokkaan käyttämisen vuoksi markkinoinnissa on keskitytty seuraamaan online-markkinoinnista saatavilla olevien mittareiden seurantaan ja näiden mittareiden avulla on optimoitu mainontaa. Kunnan rekrytoinneista valtaosa kohdistuu vapaa-aikatoimeen ja koulutoimeen. Rehtoreilta ja vapaa-aikatoimen johtajalta on kysytty markkinoinnin ja mainonnan vaikutuksesta rekrytointiin. Mainonta on selkeästi huomattu ja rekrytoinnista vastaavat henkilöt pitävät markkinoinnin tekemistä jatkossakin erittäin tärkeänä. Seuraamme myös hakijamäärien kehitystä per avoin työpaikka. Tähän tunnuslukuun vaikuttaa markkinoinnin lisäksi valtava määrä muita tekijöitä, joten suoraa syy-yhteyttä ei voida osoittaa.

Maataloustuotantoon liittyen tilinpäätöksessä on mainittu, että aktiivitilojen määrä 103. Mikä on näiden tilojen tuotantosuuntajakauma?

Aktiivitilojen tuotantosuunta jakauma on: lypsykarjatilat 14, lihakarjatilat 13, lammastilat 1, hevostilat 1, luomutilat 1, porotilat 29, kasviviljely 41.

Elinkeinoelämä

Onko kuntamarkkinointiin kehitetty mitään mittareita, jotta sen vaikuttavuutta voitaisiin realistisesti mitata?

Kuntamarkkinoinnin tavoitteena on ollut lisätä Ranuan näkyvyyttä, saada avoimiin työpaikkoihin hakijoita, saada Ranuan alueen tapahtumiin kävijöitä ja saada vapaa-ajalle suunnatuille palveluille kohteille kuten reiteille käyttäjiä. Suoran syy-yhteyden osoittaminen mainonnan ja näiden tavoitteiden välillä on suhteellisen haastavaa. Resurssien tehokkaan käyttämisen vuoksi markkinoinnissa on keskitytty seuraamaan online-markkinoinnista saatavilla olevien mittareiden seurantaan ja näiden mittareiden avulla on optimoitu mainontaa.

Kunnan rekrytoinneista valtaosa kohdistuu vapaa-aikatoimeen ja koulutoimeen. Rehtoreilta ja vapaa-aikatoimen johtajalta on kysytty markkinoinnin ja mainonnan vaikutuksesta rekrytointiin. Mainonta on selkeästi huomattu ja rekrytoinnista vastaavat henkilöt pitävät markkinoinnin tekemistä jatkossakin erittäin tärkeänä. Seuraamme myös hakijamäärien kehitystä per avoin työpaikka. Tähän tunnuslukuun vaikuttaa markkinoinnin lisäksi valtava määrä muita tekijöitä, joten suoraa syy-yhteyttä ei voida osoittaa.

Sisäinen valvonta

Miten saataisiin riittävän ajoissa ennen tilikauden päättymistä tieto luottamushenkilöille mahdollisten lisämäärärahojen hankkimistarpeesta, jotta välttyttäisiin tilanteilta, joissa budjetti on ylitetty eikä mahdollisuutta korjata tilannetta enää ole?

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana. Joulukuussa käytettävissä on raportti kuukausilta 1-10, jonka perusteella pitää tehdä arvio määrärahojen riittävydestä. Mikäli marras- ja joulukuussa tulee talousarvioon ylityksiä, niitä ei enää ehditä käsitellä talousarviovuoden aikana valtuustossa.

Tarvitaanko luottamushenkilöille lisää kokoustekniikan koulutusta, opastusta ja hallinnollista osaamista?

Kaikille valtuutetuille on alkaneella valtuustokaudella hankittu luottamushenkilökoulutusta (sisältyy USO8-verkostohankkeeseen/sparraukset ja teemaseminaarit), jotka ajoittuvat ajoittuvat vuosille 2025-2026.

Kaikille toimielimien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille on hankittu pidempikestoinen ja monimuotoisesti toteutettava Puheenjohtajien perehdytys -koulutuskokonaisuus, mikä ajoittuu elo-joulukuulle 2025. Lisäksi tarkastuslautakunnan jäsenille ja varajäsenille on tarjottu mahdollisuutta tarkastuslautakuntien peruskoulutukseen.

Sisäinen valvonta

Sijoitusten tuottoja sekä arvon laskuja ja palautumisia on vaikea ennakoida. Miten kunnassa on järjestetty sijoitusten suojaaminen ja seuranta?

Kunnan sijoituksien hallinnoinnissa noudatetaan valtuuston päättämiä sijoitustoiminnan periaatteita. Ranuan kunnan varat sijoitetaan tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti. Pitkällä tähtäimellä Ranuan kunnan tavoitteena on kartuttaa maltillisesti sijoitusten reaaliarvoa. Ranuan kunnan sijoitustoiminta on pitkäjänteistä ja sijoitustoiminnan riski- ja tuottosuhde ovat tasapainossa siten, että pitkällä tähtäimellä sijoituksilta odotettava tuotto vastaa keskimääräistä markkinatuottoa keskimääräisellä riskillä. Sijoitukset hajautetaan tehokkaasti eri omaisuusluokkiin, jonka myötä saadaan aikaan paras suojaus sijoitetuille varoille.

Kunnan päävarainhoitajana toimii EVLI, joka raportoi kuukausittain sijoituksista. Varainhoitotapaamisia on vähintään kerran vuodessa. Kunnanhallitus sekä valtuusto saavat sijoituksista tiedon osavuosikatsauksien ja tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi kunnanhallitukselle annetaan tilannekatsaus vähintään kerran vuodessa.

Kunnan euromääräisesti pienempiä sijoituksia varainhoitavat sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti OP-Pohjola ja Nordea.

Sisäinen valvonta

Onko kunta varautunut riittävän hyvin henkilö- ja avainhenkilöriskeihin ja onko nämä riskit huomioitu myös sisäisen valvonnan osalta? Onko riskikartoituksissa noussut esiin sellaisia riskejä, joihin ei ole varauduttu (esim. avainhenkilöriskit ja tietohallintaan liittyvät riskit)?

Kunta on varautunut henkilö- ja avainhenkilöriskeihin sijaisjärjestelyillä. Henkilöriskejä minimoidaan myös yhteisillä digitaalisilla työtiloilla ja säännöllisellä vuorovaikutuksella sekä kriittisten työtehtävien hallinnoimisella siten, että tehtävä ei ole yhden henkilön varassa.

Onko sisäisen valvonnan ohje ajan tasalla (päivitetty v. 2019)?

Sisäisen valvonnan ohjeen ajantasaisuutta on keskusteltu johtoryhmässä ja tilintarkastusyhteisön kanssa paikan päällä tapahtuvien tarkastusten yhteydessä vuosittain. Keväällä 2025 todettiin, että ohje on syytä käydä läpi ja päivittää tarvittavat kohdat. Päivitystyö ajoittuu kevääseen 2026.

Miten kunta on varautunut yhä lisääntyviin hankinta- ja sopimusosaamisen haasteisiin?

Omaa osaamista ylläpidetään ja kehitetään. Tarvittaessa hankitaan ulkopuolista erityisosaamista ostopalveluna.

Hyvinvointilautakunta

Ruokapalveluissa 80 % kotimaisuusastetta ei ole saavutettu. Kotimaisuusaste on heikentynyt vuosien varrella. **Tarkastuslautakunta kysyy, että miksi ja olisiko kotimaisuusastetta parannettavissa lähiruoan hyödyntämisellä? (Lapin elintarvikeohjelma)**

Vihannesten ja marjojen osalta suurin osa vuodesta on pystytty tarjoamaan kotimaisia vaihtoehtoja. Saatavuusongelmien vuoksi ajoittain on jouduttu turvautumaan ulkomaisiin vihanneksiin ja marjoihin. Hedelmien menekki on noussut varhaiskasvatuksen puolella.

Ruoanvalmistus-, tarjoilu- ja pakkausmateriaalien hinta on noussut viime vuosina ja osa tuotteista on vaihdettu edullisimpiin ulkomaisiin tuotteisiin.

Erityisruokavalioiden määrä on kasvanut vuosi vuodelta ja vaihtoehtoisia kotimaisia tuotteita on vähän tarjolla.

Kotimaisuusastetta on parannettu vuoden 2025-2026 ruokalistalla muun muassa salaateissa vaihtamalla hedelmät vihanneksiin, jotka hankitaan kotimaisina saatavuuden mukaan.

Ruokapalvelujen kehittämistä ja yhteistyön tekemistä lähiruoan hyväksi tehdään määrätietoisesti ruokapalvelujen henkilöstöresurssien mahdollistamissa puitteissa.

Varhaiskasvatus

Miten varhaiskasvatuksessa voitaisiin paremmin varautua äkillisiin/yllättäviin palveluiden tarpeiden kasvamiseen ja niistä syntyviin toiminnallisten ja rahoituksellisten haasteiden lisääntymiseen?

Henkilöstösuunnittelussa keskeistä on palvelutarpeen arvioiminen.

Talousarvioon varataan määrärahat tiedossa olevan palvelutarpeen mukaisesti. Vuoden aikana voi tulla äkillisiä palvelutarpeen muutoksia. Niihin etsitään rahoitus ensisijaisesti sivistystoimen budjetista ja vasta sen jälkeen pyydetään lisämäärärahaa valtuustolta.

Palvelutarpeen kasvaessa toiminta suunnitellaan siten, että ryhmäkoot pysyvät lainmukaisina.

Tekninen lautakunta

Miten kunta voisi paremmin ennaltaehkäistä ilkivaltaa, mikä kohdistuu tulipaikkoihin ja ulkoilualueiden kalustoihin?

Ilkivaltaa pyritään ehkäisemään hyvällä tiedottamisella sekä lisäämällä kameravalvontaa alueilla. Ilkivallan teoista tehdään rikosilmoitukset poliisille ja tekijöitä vaaditaan korvaamaan aiheutuneet vahingot.

Teknisen toimen tavoitteiden tavoitetasot ja toteumat: prosentteina ilmoitetut luvut eivät välttämättä avaudu heti lukijalle. Mitä niillä halutaan kertoa?

Tavoitetasojen mittaamista kehitetään tulevan talousarvion laadinnan yhteydessä ja tavoitteiden arviointia selkeytetään.

Teknisen toimen osalta sanalliset kommentit/selitykset olivat suppeat verrattuna edelliseen vuoteen.

Sanalliset kommentit on esitetty tiiviisti ja esille on nostettu kuluneen vuoden oleellisimmat asiat.

Tekninen lautakunta

Miten Ranuan kunta pystyy tulevaisuudessa mukautumaan toiminnan lisääntyvään kysyntään, kuten jäähallin aukioloaikojen pidentämistä tai liikuntapaikkojen muokkaamista varten koskeviin kysymyksiin siten, että niitä voidaan hyödyntää virallisissa urheilutapahtumissa?

Liikuntapaikkojen kehittäminen vaatii määrärahoja. Jäähallikauden pidentäminen nostaa kauden kuluja huomattavasti. Kiekkokaukalon muutos suuremmaksi, viralliset mitat täyttäväksi kaukaloksi, edellyttää muutoksia jäähallin rakenteisiin ja jäähdytysjärjestelmään. Kaikkien näiden muutosten toteuttaminen vaatii määrärahaa.

Tytäryhteisöjen arviointi Ranuan Seudun Matkailu Oy

Tarkastuslautakunta kysyy, miten Ranuan Seudun Matkailu Oy huolehtii osaltaan Ranuan eläinpuiston ympäristön Master Planin 2030 käytännön toteuttamisesta niin, että alue olisi houkutteleva ja avoin uusille alueelle tuleville yrityksille?

Ranuan Seudun Matkailu Oy jatkaa oman aluesuunnitelmansa toteuttamista niin, että investoinnit eläinpuiston korjausvelan taittamiseksi saataisiin tehtyä (eläinaitausten ja rakennelmien tuominen nykyaikaiselle tasolle), jotta yhtiön keihäänkärki ja Ranuan matkailun vetonaula, eläinpuisto, saatettaisiin nykypäivän standardeja vastaavalle tasolle.

RSM Oy pyrkii investoimaan ja panostamaan myös muihin toimintoihin eläinpuiston ympärillä, jotta alueen vetovoima voisi kasvaa ja näin ollen Ranuan matkailualue pysyisi kiinnostavana myös uusien yritysten ja potentiaalisten investoreiden kannalta. RSM Oy on esitellyt RYMY-hankkeessa esiteltyjä mahdollisuuksia lukuisille matkailutoimijoille ympäri maailman, erilaisissa myyntitilaisuuksissa.